

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Betänkande Fokus premiepension (SOU 2016:61)

(Fi2016/03397/FPM)

Sammanfattning

- Konkurrensverket avstyrker förslaget att pensionssparare som inte anmäler något nytt val i utvärderingsvalen ska få sitt kapital automatiskt överfört till Förvalsalternativet. Konkurrensverket vill istället framhålla de alternativa åtgärder som framförs i utredningen, som exempelvis att lämna utökad information i Pensionsmyndighetens orange kuvert. Målgruppsinriktade påminnelser kan öka medvetenheten och kundrärligheten bland pensionsspararna utan att samma risk för marknadskoncentration föreligger som i fallet med utvärderingsval.
- Konkurrensverket anser, i likhet med utredningen, att Pensionsmyndigheten inte bör framhålla Förvalsalternativet för alla pensionssparare. Det riskerar att snedvrیدا konkurrensen inom premiepensionssystemet. Ett eventuellt framhållande bör riktas endast mot just de pensionssparare som inte vill, eller upplever att de inte själva kan, sätta samman en individuellt anpassad premiepensionsportfölj och informationsgivningen bör då ske på objektiva grunder.
- Konkurrensverket ställer sig bakom utredningens bedömningar att det inte bör införas någon fondbytesavgift och inte heller några begränsningar av fondutbudet på fondtorget med avseende på risk.
- Konkurrensverket ställer sig bakom utredningens slutsats att en Alternativ 2-lösning med stor sannolikhet skulle innebära en sämre konkurrens på den svenska fondmarknaden som helhet.
- När det gäller utredningens övriga förslag och bedömningar har Konkurrensverket inget att invända.

Adress 103 85 Stockholm
Besöksadress Torsgatan 11
Telefon 08-700 16 00
Fax 08-24 55 43
konkurrensverket@kkv.se

Avsnitt 4.4.2 Regelbundna utvärderingsval m.m.

Konkurrensverket avstyrker utredningens förslag att de pensionssparare som har sitt premiepensionskapital placerat i Färdiga riskportföljer eller i Egen portfölj och som, efter särskild påminnelse, inte anmäler något val inom föreskriven tid och som således förhåller sig passiva ska få sitt kapital automatiskt överfört till Förvalsalternativet. Detta innebär att de aktiva val som gjorts skulle ogiltigförklaras efter 7 år. Enligt utredningens bedömning förväntas förslaget medföra en betydande överflyttning av kapital från fonderna på fondtorget till AP7 Såfa. Detta skulle också innebära att placeringar i andra fonder i systemet än Förvalsalternativet i praktiken skulle begränsas till 7 år i taget, istället för att ha en långsiktig placeringshorisont. Det skulle leda till en ökad marknadskoncentration till AP7 Såfa.

Premiepensionssystemet är en viktig distributions- och marknadsföringskanal för fondbolagen gentemot hushållen som är den största kundgruppen på den svenska fondmarknaden överlag. Det är en särskilt viktig kanal för nystartade fondbolag och utländska fondbolag som önskar etablera sig på den svenska fondmarknaden, men även för mindre fondbolag med begränsade möjligheter till produktdistribution på andra håll. Åtgärder som genomförs inom ramen för premiepensionssystemet kan därför få stora konsekvenser för den svenska fondmarknaden i stort. I termer av fondförmögenhet motsvarar premiepensionssystemet en dryg fjärdedel av den totala svenska fondmarknaden. Konkurrensverket anser att eventuella åtgärder inom ramen för premiepensionssystemet bör riktas mot att försöka sänka marknadskoncentrationen snarare än att öka den.¹

Konkurrensverket vill istället framhålla de alternativa åtgärder som framförs i utredningen (s.129f). Sådana målgruppsinriktade påminnelser, till t.ex. de pensionssparare som har varit passiva under en längre tidsperiod, kan öka medvetenheten och kundörligheten bland pensionsspararna utan att samma risk för ökad marknadskoncentration som i fallet med utvärderingsval föreligger. Denna typ av påminnelser, t.ex. om det lämpliga i att göra regelbundna utvärderingar av sin portfölj och/eller sitt val av förvaltningsmodell, kan som utredningen framhåller exempelvis lämnas inom ramen för Pensionsmyndighetens orange kuvert. Generellt är medvetna konsumenter och kundörlighet bägge viktiga förutsättningar för en väl fungerande konkurrens på en marknad, vilket i sin tur främjar prispress och produktdiversifiering.

Avsnitt 4.5 Framhålla Förvalsalternativet

Konkurrensverket anser, i likhet med utredningen, att Pensionsmyndigheten inte bör framhålla Förvalsalternativet som "ett bra alternativ till att göra ett eget val på fondtorget", det vill säga framhålla Förvalsalternativet för alla pensionssparare. Det är viktigt att informationsgivningen sker på objektiva grunder, det vill säga i termer av avgiftsnivåer, risknivåer, riskspridning m.m. Informationsgivningen bör vidare inte fokusera på historisk avkastning, eftersom denna inte är någon

¹ Se Konkurrensverket (2015), *Den svenska fondmarknaden – en fördjupning*. Rapport 2015:8.

garanti för framtida avkastning. Ett eventuellt framhållande bör endast riktas mot just de pensionssparare som inte vill, eller upplever att de inte själva kan, sätta samman en individuellt anpassad premiepensionsportfölj.

Konkurrensverket anser att stor försiktighet bör iakttas vid användandet av så kallade "puffar" gentemot Förvalsalternativet för att inte marknadskrafterna ska sättas ur spel. Fondbolagen som är verksamma inom premiepensionssystemet måste ha rimliga förutsättningar att kunna ta marknadsandelar av AP7 Såfa och av varandra.

Avsnitt 4.6 Individuell kostnadsdebitering baserat på utnyttjandet av fondtorget

Konkurrensverket ställer sig bakom utredningens bedömning att det inte bör införas någon fondbytesavgift. Kundrörligheten inom premiepensionssystemet är redan relativt låg och en fondbytesavgift skulle innebära att den minskar ytterligare.

Avsnitt 4.8 Begränsa risktagandet på fondtorget

Konkurrensverket ställer sig bakom utredningens bedömning att det inte bör införas några begränsningar av fondutbudet på fondtorget med avseende på risk. Det bör fortsatt finnas ett brett utbud av fonder för att matcha olika typer av pensionssparares skilda preferenser. Dessutom bör fondbolag som önskar delta i systemet med sina fonder fortsatt kunna träda in på ett enkelt sätt med så få produktbegränsningar som möjligt (undantaget begränsningar som behövs för att fullgöra ett tillräckligt konsumentskydd). Detta med tanke på systemets viktiga roll som marknadsförings- och distributionskanal gentemot hushållen.

Kapitel 7 Översiktlig analys av Alternativ 2

Konkurrensverket ställer sig bakom utredningens slutsats att en Alternativ 2-lösning med stor sannolikhet skulle innebära en sämre konkurrens på den svenska fondmarknaden som helhet.

Övrigt

När det gäller utredningens övriga förslag och bedömningar har Konkurrensverket inget att invända.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören. Föredragande har varit konkurrenssakkunnige Mårten Törnqvist.

Dan Sjöblom

Mårten Törnqvist